

ADOPTIONSANSØGERES BEHOV FOR FAGLIG RÅDGIVNING

Brugerundersøgelse

www.adoptionsnaevnet.dk

ADOPTIONS
naevnet

Adoptionsnævnets kontaktoplysninger:

Kristineberg 6

2100 Kbh. Ø

Tlf. 33 92 33 02

Adoptionsnævnet

2010

1. udgave

Publikationen kan hentes på www.adoptionsnaevnet.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning	4
Generelt om respondenterne	4
Respondenternes behov for faglig rådgivning	5
Typer af faglig rådgivning	7
Nævnets pædiaterordning	8
Fik respondenterne dækket deres behov for faglig rådgivning	11
Sammenfatning	12

INDLEDNING

Siden april 2000 har Adoptionsnævnet haft en række børnelæger ansat til at yde gratis rådgivning til adoptionsansøgere, der har ved stillingtagen til et matchningsforslag, ønsker en uvildig vurdering af barnets helbredsforhold.

Siden ordningen trådte i kraft har nævnet været af den opfattelse, at ansøgerne har anvendt tilbuddet i langt mindre omfang end forventet. Nævnet har således i 2009 valgt at evaluere ordningens eksisterende udformning.

På baggrund af en statistisk oversigt over de sidste års rådgivning, samt en rundspørge blandt de børnelæger, der på dette tidspunkt var tilknyttet ordningen, besluttede nævnet i april 2009 som et led i denne evaluering at iværksætte en mindre spørgeskemaundersøgelse blandt alle de ansøgere, der inden for et afgrænset tidsrum fik stillet barn i forslag gennem enten AC Børnehjælp eller DanAdopt.

Den overordnede hensigt med denne undersøgelse har været at belyse ansøgernes behov for faglig rådgivning i matchningsfasen, herunder hvor mange, der har haft behov for rådgivning, hvilke fagfolk ansøgerne eventuelt har kontaktet, samt om disse fagfolk imødekom ansøgernes behov.

GENERELT OM RESPONDENTERNE

I alt 179 ansøgere eller ansøgerpar blev inviteret til at deltage i undersøgelsen. 102 valgte at deltage. Dette udgør en svarprocent på 58 %.

- ◆ 73 fik stillet barn i forslag gennem AC Børnehjælp, mens 29 fik stillet barn i forslag via DanAdopt
- ◆ 11 respondenter var godkendt som eneadoptanter og 91 var godkendt som par
- ◆ 39 respondenter havde tidligere adopteret barn fra udlandet, mens det var første gang at de øvrige 63 respondenter fik bragt et barn fra udlandet i forslag
- ◆ 89 havde inden matchningen en almen godkendelse, mens 13 havde en udvidet godkendelse

Blandt de respondenter, som undersøgelsen bygger på, ses en forholdsmæssig overrepræsentation blandt AC Børnehjælps ansøgere¹. Fordelingen mellem enlige og ansøgerpar, første- og flergangsadoptanter samt andelen af ansøgere med en almen og udvidet godkendelse, svarer overens med strukturen i det samlede felt af godkendte adoptionsansøgere de sidste tre år.

Som det fremgår af nedenstående tabel, blev 77 af børnene vurderet inden for en almen godkendelse, mens 25 af børnene blev vurderet uden for.

¹ I årene 2006-2008 vedrørte ca. 89 % af godkendelserne ansøgerpar, 67 % af de godkendte adoptionsansøgere havde adopteret et eller flere børn og 87 % fik en almen godkendelse.

VURDERINGEN AF BARNET

	Ansøgere med almen godkendelse	Ansøgere med udvidet godkendelse	Alle ansøgere
I den for ansøgernes godkendelse	77	6	83
Uden for ansøgernes godkendelse	12	7	19
I alt	89	13	102

De 25 børn blev vurderet uden for en almen godkendelse på baggrund af følgende forhold:

BAGGRUNDEN FOR VURDERINGEN AF BARNET

	Antal børn
Alder	10
Fysiske og/eller psykiske forhold	14
Søskende	4
Manglende oplysninger	1
I alt	25

Fire af de 102 respondenter valgte ikke at samtykke til matchningen. Tre af disse fire respondenter fik bragt et barn i forslag, der lå uden for deres godkendelse. Heraf havde én respondent en udvidet godkendelse

RESPONDENTERNES BEHOV FOR FAGLIG RÅDGIVNING

Samlet set har 25 % af respondenterne svaret, at de havde et meget stort eller stort behov for at drøfte oplysningerne om barnet med en fagperson, da de fik barnet stillet i forslag.

30 % gav i undersøgelsen udtryk for, at de intet behov havde for faglig rådgivning.

En opdeling af respondenter ud fra deres oprindelige godkendelse, barnets forhold og om de tidligere havde adopteret barn fra udlandet viser, at nogle grupper har haft større behov for faglig rådgivning.

De to grupper, hvor forholdsvis flest gav udtryk for at have behov for faglig rådgivning, var respondenter, der havde en udvidet godkendelse og/eller fik stillet et barn

i forslag uden for deres oprindelige godkendelse. Her havde henholdsvis 46 % og 48 % et meget stort eller stort behov. Gruppen, hvor forholdsvis flest respondenter intet behov havde for rådgivning, var gruppen af flergangsadoptanter, hvor 44 % havde givet dette svar.

ANSØGERNES BEHOV FOR AT DRØFTE OPLYSNINGERNE OM BARNET MED EN FAGPERSON, DA DE FIK BARNET STILLET I FORSLAG (ANTAL)

	Meget stort	Stort	Middel	Lille	Intet behov	I alt
Førstegangsadoptanter	8	5	12	24	14	63
Flergangsadoptanter	5	8	4	5	17	39
Ansøgere med almen godkendelse	12	8	14	26	29	89
Ansøgere med udvidet godkendelse	1	5	2	3	2	13
Barn i forslag inden for den oprindelige godkendelse	7	10	14	24	28	83
Barn i forslag uden for den oprindelige godkendelse	6	3	2	5	3	19
Alle respondenter	13	13	16	29	31	102

ANSØGERNES BEHOV FOR AT DRØFTE OPLYSNINGERNE OM BARNET MED EN FAGPERSON, DA DE FIK BARNET STILLET I FORSLAG (PROCENT)

	Meget stort	Stort	Middel	Lille	Intet behov	I alt
Førstegangsadoptanter	13%	8%	19%	38%	22%	100%
Flergangsadoptanter	13%	21%	10%	13%	44%	100%
Ansøgere med almen godkendelse	13%	9%	16%	29%	33%	100%
Ansøgere med udvidet godkendelse	8%	38%	15%	23%	15%	100%
Barn i forslag inden for den oprindelige godkendelse	8%	12%	17%	29%	34%	100%
Barn i forslag uden for den oprindelige godkendelse	32%	16%	11%	26%	16%	100%
Alle respondenter	13%	13%	16%	28%	30%	100%

TYPER AF FAGLIG RÅDGIVNING

Alene 11 af de 102 respondenter valgte at kontakte en af nævnets rådgivende børnelæger. Denne andel er svarer overens med den procentdel af ansøgerne, der siden 2000 har anvendt ordningen. I perioden 2000-2008 har mellem 6 % og 9 % af adoptionsansøgerne henvendt sig til en af nævnets børnelæger, da de fik stillet et barn fra udlandet i forslag.

SØGTE DU RÅDGIVNING HOS EN AF NÆVNETS BØRNELÆGER

	Ja	Nej	I alt
Meget stort behov for rådgivning	7	6	13
Stort behov for rådgivning	3	10	13
Middel behov for rådgivning	1	15	16
Lille behov for rådgivning	0	29	29
Intet behov	0	31	31
I alt	11	91	102

40 respondenter valgte i stedet at søge rådgivning hos egen læge, den formidlende organisation, organisationens børnelæger og/eller andre fagfolk som eksempelvis sundhedsplejerske, speciallæge, talepædagog, pædagog, lærer, bekendte med lægefaglig baggrund, talepædagog, Adoption & Samfund samt PAS rågivere.

51 af de 102 respondenter valgte ikke at søge nogen form for faglig rådgivning, da de skulle tage stilling til matchningsforslaget. 46 af disse 51 respondenter havde et lille eller intet behov for at drøfte oplysningerne om barnet med en fagperson. Mange har uddybet deres svar med, at de opfattede de foreliggende oplysninger som fyldestgørende, og at disse ikke gav anledning til tvivl om barnets tilstand. Langt de fleste uddybende svar giver udtryk for tillid blandt respondenterne til den formidlende organisation og deres vurdering af børnene. En enkelt respondent ville gerne have haft oplysninger af nyere dato, men kontaktede ikke nævnets pædiater, da han/hun ikke mente at kunne få hjælp herfra med det. En anden respondent havde ikke kendskab til nævnets pædiaterordning, men havde ifølge det oplyste heller ikke behov for det.

Fem respondenter har svaret, at de havde et stort eller middel behov for at drøfte oplysninger om barnet med en fagperson, men de søgte ingen faglig rådgivning. Adspurgte hvorfor de valgte ikke henvendte sig til en af nævnets børnelæger, har én respondent svaret, at han/hun havde ikke kendskab til ordningen. Tre andre har

svaret, at de ikke havde behov for rådgivning fra nævnets børnelæge, trods deres generelle behov for at drøfte oplysningerne om barnet med en fagperson. Én respondent har svaret, at han/hun selv har lægefaglig ekspertise.

RESPONDENTERNES BEHOV FOR FAGLIG RÅDGIVNING SAMMENHOLDT MED DE ANVENDTE RÅDGIVNINGSTILBUD (RESPONDENTERNE HAR KUNNET AF-KRYDSE FLERE FELTER)

	Egen læge	Den formidlenende organisation	Organisationens børnelæge	Andre fagfolk	Ikke søgt nogen faglig rådgivning	I alt
Meget stort behov for rådgivning	1	2	4	2	0	6
Stort behov for rådgivning	3	1	5	5	2	10
Middel behov for rådgivning	6	3	6	3	3	15
Lille behov for rådgivning	5	7	0	5	17	29
Intet behov	1	1	0	0	29	31
I alt	16	14	15	15	51	91

NÆVNETS PÆDIATERORDNING

Som tidligere nævnt har alene 11 af de 102 respondenter benyttet sig af nævnets pædiaterordning. 18 af de 92 respondenter, der ikke anvendte ordningen, kendte ikke til den.

Ni af de 11, der henvendte sig til en af nævnets børnelæger, kendte til ordningen fra den formidlende organisation, omgangskredsen og internettet. De to respondenter, der ifølge besvarelsen ikke var blevet oplyst af den formidlende organisation om ordningen, havde fået kendskab til den via nettet.

Syv af de 11 respondenter var førstegangsadoptanter. Ni havde en almen godkendelse og ni fik et barn bragt i forslag inden for deres oprindelige godkendelse. De to respondenter, der fik bragt en barn i forslag uden for deres godkendelse, havde oprindeligt en almen godkendelse.

Alene én respondent samtykkede ikke til matchningen.

Fem af de 11 respondenter kunne ved besvarelsen af skemaet ikke huske navnet på den pædiater, de kontaktede. Otte ud af 11 kan huske, at de valgte den specifikke pædiater, da han/hun ifølge hjemmesiden var tilknyttet deres region og/eller formidlende organisation. Andre har svaret, at de ved en tidligere matchning havde kontaktet den pågældende pædiater. Én respondent har svaret, at den pågældende pædiater blev kontaktet, da en anden af nævnets pædiatere efter respondentens opfattelse havde ydet en ikke tilfredsstillende rådgivning.

I ni tilfælde modtog respondenterne telefonisk rådgivning og i to tilfælde blev rådgivningen afviklet ved personlig rådgivning hos respondenterne.

De to respondenter, der modtog personlig rådgivning i hjemmet fandt i høj grad, at både rådgivningsformen samt længden og selve indholdet af rådgivningen imødekom deres behov. Alle 11 respondenter oplevede af rådgivningen ses af tabellen neden for. Alle respondenter har i høj eller nogen grad oplevet, at rådgivningen imødekom deres behov.

I HVILKEN GRAD IMØDEKOM FØLGEDE FORHOLD VED RÅDGIVNINGEN RESPONDENTERNES BEHOV

	I høj grad	I nogen grad	Delvist	I mindre grad	Slet ikke	I alt
Rådgivningsformen	9	2	0	0	0	11
Længden af rådgivningen	8	3	0	0	0	11
Indholdet af rådgivningen	7	3	0	0	0	11

Som det fremgår af nedenstående tabel, har alene én respondent udelukkende modtaget faglig rådgivning fra en af nævnets pædiatere. Ti respondenter har således søgt faglig rådgivning hos både nævnets pædiater og andre fagpersoner i forbindelse med matchningen.

OMFANGET AF FAGLIG RÅDGIVNING UD OVER NÆVNETS PÆDIATER

	Antal respondenter
Rådgivning inden nævnets pædiater	3
Rådgivning efter nævnets pædiater	1
Rådgivning både før og efter nævnets pædiater	6
Kun rådgivning fra nævnets pædiater	1
I alt	11

Som det fremgår af nedenstående tabel, har syv af de 11 respondenter, der modtog rådgivning fra nævnets pædiater, oplevet nævnets pædiater som et godt fagligt supplement, da de skulle tage stilling til matchningsforslaget. Nævnets pædiater gav dem desuden en bedre forståelse af, hvad de foreliggende oplysninger sagde om barnets tilstand.

Det fremgår desuden af undersøgelsen, at nævnets pædiaterordning overvejende bliver brugt som en af flere muligheder for ansøgerne til at opnå tilstrækkelig viden om barnet. Fire af de syv, der søgte yderligere faglig rådgivning efter at have konsulteret nævnets pædiater, har svaret, at de ikke søgte yderligere rådgivning, fordi de fandt rådgivningen fra nævnets pædiater utilstrækkelig. Otte ud af 10 har desuden svaret, at de søgte rådgivning hos flere fagpersoner, da de skulle tage stilling til matchningsforslaget, og at de ønskede at høre så mange faglige vurderinger som muligt, inden de traf deres valg. Fire ud af 10 respondenter vurderer desuden rådgivningen fra andre fagfolk som en bedre hjælp end den, de modtog fra nævnets pædiater.

GRADEN AF RESPONDENTERNES ENIGHED I FØLGENDE UDSAGN:

	Meget enig	Enig	Neutral	Uenig	Meget uenig	I alt
Nævnets børnelæge var et godt supplement til den rådgivning jeg forinden havde fået fra andre fagfolk	5	2	4	0	0	11
Nævnets børnelæge gav mig en bedre forståelse af hvad oplysningerne mere konkret fortalte om barnets tilstand	6	3	2	0	0	11
Efter at have talt med nævnets børnelæge valgte jeg at søge faglig rådgivning fra andre fagpersoner, fordi jeg ikke fandt rådgivning fra nævnets børnelæge tilstrækkelig	1	1	1	2	2	7
Da jeg skulle tage stilling til matchningsforslaget, søgte jeg rådgivning hos flere fagpersoner, da jeg ønskede at høre så mange faglige vurderinger som muligt inden jeg traf mit valg	4	4	1	1	0	10
Andre fagfolk kunne bedre end nævnets børnelæge hjælpe mig til at forstå barnets helbredsforhold	2	2	1	3	2	10

FIK RESPONDENTERNE DÆKKET DERES BEHOV FOR FAGLIG RÅDGIVNING

Samlet set har kun ganske få følt, at de ikke fik tilstrækkelig rådgivning (se tabel nedenfor). Blandt de der havde et meget stort behov for rådgivning, er det forholdsvis flest, der har svaret, at rådgivningen i mindre grad eller slet ikke var tilstrækkelig. Flere blandt respondenterne med et stort eller middel behov for rådgivning har svaret, at rådgivningen i høj eller nogen grad var tilstrækkelig.

RÅDGIVNINGENS TILSTRÆKKELIGHED SAMMENHOLDT MED RESPONDENTERNES BEHOV FOR RÅDGIVNING

	I høj grad tilstrækkelig	I nogen grad tilstrækkelig	I mindre grad tilstrækkelig	Slet ikke tilstrækkelig	I alt
Meget stort behov for rådgivning	6	4	2	1	13
Stort behov for rådgivning	6	6	1	0	13
Middel behov for rådgivning	8	6	0	2	16
Lille behov for rådgivning	14	12	1	2	29
Intet behov	16	12	2	1	31
I alt	50	40	6	6	102

Blandt de respondenter, der modtog faglig rådgivning fra andre fagfolk end nævnets børnelæger har syv ud af 40 svaret, at de i mindre grad eller slet ikke fik tilstrækkelig rådgivning (se tabel nedenfor). Opdelt efter hvilke typer af rådgivning, respondenterne har søgt, er der forholdsvis flest, der har følt, at de ikke fik tilstrækkelig rådgivning, blandt de respondenter, der har søgt faglig rådgivning fra andre end nævnets børnelæger.

Kun én ud af de 10 respondenter, der søgte rådgivning hos både nævnets børnelæger og andre fagfolk, har svaret, at han/hun ikke fik tilstrækkelig rådgivning. Det er således i denne gruppe, at flest mener, at de fik tilstrækkelig rådgivning, da de skulle tage stilling til matchningsforslaget.

RÅDGIVNINGENS TILSTRÆKKELIGHED SAMMENHOLDT MED DE ANVENDTE RÅDGIVNINGSTILBUD

	I høj grad tilstrækkelig	I nogen grad tilstrækkelig	I mindre grad tilstrækkelig	Slet ikke tilstrækkelig	I alt
Modtog kun rådgivning fra nævnets pædiater	0	1	0	0	1
Modtog rådgivning fra både nævnets pædiater og andre fagfolk	4	5	0	1	10
Modtog udelukkende rådgivning fra andre fagfolk end nævnets pæ-	20	13	5	2	40
Ingen rådgivning modtaget	25	22	1	3	50
I alt	50	40	6	6	102

SAMMENFATNING

Undersøgelsens resultater skal læses med det store forbehold, at den bygger på et begrænset antal besvarelser. Når der sondres i feltet af respondenter ud fra svar typer, mindskes datagrundlaget desuden yderligere. Det skal således understreges, at undersøgelsen alene viser en tendens blandt deltagerne.

Undersøgelsen har vist, at en stor del af adoptionsansøgerne i forskellig udstrækning har behov for at drøfte oplysninger om barnet med en fagperson, når de skal tage stilling til matchningsforslaget. Undersøgelsen viser, at ansøgerne har tillid til de formidlende organisationer og deres børnelægers vurdering af barnet.

I undersøgelsen har der været forholdsvis færrest, der har søgt rådgivning, blandt de ansøgere, der tidligere har adopteret barn fra udlandet. Samtidig har der været forholdsvis flest, der har søgt rådgivning, blandt de, der har fået et barn i forslag uden for en almen godkendelse. Dette understøtter umiddelbart det hensigtsmæssige i nævnets kommende henstilling vedrørende ansøgninger om udvidelse af godkendelsen i forbindelse med matchningen. Nævnet vil formentlig henstille til, at ansøgerne forud for samtalen i statsforvaltningen som udgangspunkt bør have haft en samtale med en anden børnelæge, eksempelvis en af nævnets børnelæger. Nævnet vil formodentligt også henstille til, at sagsbehandleren/samrådssekretariatet bør drøfte de foreliggende oplysninger om barnet med en af nævnets børnelæger, hvis dette vil give et bedre grundlag for samtalen med ansøgerne.

Når alene omkring 10 % af adoptionsansøgerne gennem årene har anvendt nævnets pædiaterordning, kan det ikke nødvendigvis ses som udtryk for, at der ikke er flere, der har behov for faglig rådgivning i matchningsfasen. En stor del af ansøger-

ne kontakter i stedet andre fagfolk. Meget få respondenter har anført i deres besvarelse, at de ikke kendte til ordningen.

De respondenter, der har anvendt rådgivningen, har alle oplevet, at rådgivningen imødekom deres behov, men næsten alle har også kontaktet andre fagfolk inden de tog endelig stilling til matchningen. Alene én respondent ud af de 102, der deltog i undersøgelsen har udelukkende modtaget rådgivning fra en af nævnets børnelæger.

Nævnets pædiaterordning anvendes derfor formentlig bredt som et supplement til andre fagfolks vurdering.

Kun ganske få af de 102 deltager i undersøgelsen har svaret, at de ikke fik tilstrækkelig rådgivning, da de skulle tage stilling til matchningsforslaget. Forholdsvist er der flest blandt de, der søgte rådgivning hos både nævnets børnelæger og andre fagfolk, der mener de har fået tilstrækkelig rådgivning.